

Čís. 5431.

Předpis § 12, čís. 1, al. 2 zákona na ochranu republiky ukládá i cizímu státnímu příslušníku, bydlícímu na území Československé republiky, za povinnost, aby neodkladně učinil oznámení úřadům o účasti svého syna v organizaci úderných oddílů (SA.) německé národně socialistické strany dělnické (NSDAP.), jakmile se o ní věrohodným způsobem dověděl.

Zákonnými pojmy styků s tajným sdružením, účasti na jeho činnosti a jeho podpory (§ 17, čís. 1, al. 2 cit. zák.) nehodlá zákon zachytiti každý prostý fakt styků s tajným sdružením, nýbrž toliko takovou činnost pachatelovu, která má již objektivně určitý vztah právě k takovému účelu sdružení státu nepřátelského, jenž je namířen proti statkům v odst. 1 uvedeným.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1935, Zm II 314/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal v neveřejném zasedání o zmatečných stížnostech obžalovaných Dra E. Sch. a O. Z. do rozsudku krajského soudu v Opavě ze dne 15. května 1935, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými, a to Dr. E. Sch. zločinem podle § 12, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky a přečinem podle § 17, č. 1, odst. 2 téhož zákona a O. Z. přečinem podle § 17, č. 1, odst. 2 zákona na ochranu republiky, takto právem:

Zmateční stížnost obžalovaného Dr. E. Sch., pokud směřuje proti rozsudkovému výroku, jímž tento obžalovaný byl uznán vinným zločinem podle § 12, č. 1, al. 2 zákona na ochranu republiky, se zamítá.

Zmateční stížnosti obžalovaného O. Z., jakož i zmateční stížnosti Dr. E. Sch., této pokud napadá rozsudek ve výroku, jímž byl uznán vinným přečinem podle § 17, č. 1, al. 2 zákona na ochranu republiky, se vyhovuje, napadený rozsudek se v těchto výrociích o vině, jakož i ve výrociích o trestech a v dalších výrociích s tím souvisících zrušuje a obžalovaní Dr. E. Sch. a O. Z. zprošťují se podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 17, č. 1, al. 2 zákona na ochranu republiky na ně podané. — — — —

Z d ů v o d ů:

I. Zmateční stížnost obžalovaného Dr. E. Sch., pokud napadá rozsudek odsuzující jej pro zločin podle § 12, č. 1, al. 2 zákona na ochr. rep., uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 7, 8 a 9 lit. a) tr. ř. V této části nelze jí vůbec přisvědčiti. — — — —

Předpis § 38 zák. na ochr. rep. prohlašuje za trestnou též takovou činnost cizince v cizině, která svým obsahem odpovídá zákoným znakům zločinů, resp. přečinů podle §§ 1 až 9 a § 17 zák. na ochr. rep. Rozsudek není proto vadný s hlediska práva hmotného, když činnost stěžovatelova syna V. Sch., totiž jeho členství v úderných oddílech německo-nacionální strany dělnické v Německu (SA.) právně hodnotí jako zločin podle § 2, al. 1 zák. na ochr. rep., byť i se V. Sch. jako říšsko-německý příslušník nyní v Německu trvale zdržoval.

Zjištění nalézacího soudu o významu a povaze vojensky organisovaného sdružení SA. na území německé říše, zjištění o úkolech SA., n á s i l í m uskutečnití národnostní program tak zv. třetí říše, sloučení všech Němců v jeden státní útvar, tudíž též násilné odtržení pohraničního území Československé republiky, obývaného obyvatelstvem německé národnosti, a jeho přičlenění k Německu, má plnou oporu v řadě skutečností československým soudům již trvale známých, ježto případy toho druhu jsou v posledních letech opětovně předmětem soudního řízení. Nebylo proto třeba, aby nalézací soud tuto notorickou skutečnost zvláště odůvodňoval, a ježto zmateční stížnost kromě neodůvodněné výtky o neúplnosti řízení takto pouze popírá zjištění nalézacího soudu v uvedeném směru, jeví se tu její dolíčení býti pouhým brojením proti stížností neotřeseným skutkovým závěrům rozsudkovým. Poněvadž pak nalézací soud na podkladě obsahu korespondence vedené mezi V. Sch. a obžalovaným Drem E. Sch. dospěl k logicky bezvadnému závěru o nepřátelském zaujetí V. Sch. vůči československému státu a o jeho informovanosti, pokud se týče významu služby v SA. s hlediska zájmů Československé republiky, předpokládá zřejmě též záměrnost jeho rozhodnutí býti v rámci organisace SA. činným způsobem, jenž směřuje k ohrožení a násilnému porušení územní celistvosti Československé republiky, když vyjadřuje v rozsudku, že nemůže býti žádných pochybností o tom, že V. Sch. se spolčil s formací SA. a tak se zúčastnil na přípravách úkladů proti Československé republice a když toto jeho členství a činnost v SA. právně hodnotí jako zločin přípravy úkladů podle § 2, al. 1 zák. na ochr. rep.

Je-li však bezvadně takto zjištěno, že V. Sch. byl členem formace SA. a zúčastnil se takto na přípravách úkladů proti Československé republice, a vedou-li provedené důkazy též k tomu nepochybnému závěru, že trestná činnost V. Sch. byla motivována právě jeho nepřátelským smýšlením vůči československému státu a že takto vyvíjel záměrně činnost resoucí se ku provedení pokusu o násilné porušení územní celistvosti Československé republiky, byť i v době blíže neurčitelné, a odpovídá-li tudíž tato jeho trestná činnost zákonným znakům zločinu podle § 2, al. 1 zák. na ochr. rep., pak předpis § 12, č. 1, al. 2 zák. na ochr. rep. ukládal obžalovanému Dru E. Sch. za povinnost, aby neodkladně učinil oznámení úřadům o účasti svého syna v organisaci úderných oddílů, jakmile se věrohodným způsobem o tom dověděl; to tím více, když podle výslovných zjištění nalézacího soudu sám V. Sch. informoval o významu členství a služby v SA. s hlediska čsl. zákonů a projevil takto jako osoba trvale od roku 1926 v Československu v pohraničí se zdržující vlastní svoje vědomí o trestné povaze takového skutku. Vždyť k subjektivní stránce zločinu podle § 12, č. 1, al. 2 na ochr. rep. úplně stačí, že vědomí pachatelovo o trestném činu týká se jen objektivních znaků toho trestného činu, který je chystán (bez ohledu, zda u pachatele onoho trestného skutku, ježž oznámiti opominul, je dána též subjektivní stránka zločinu) a že přes toto vědomí oznámení neučinil (rozh. čís. 5310 Sb. n. s.).

Zmateční stížnost se mýlí, domnívá-li se, že oznamovací povinnost ve smyslu § 12, č. 1, al. 2 zák. na ochr. rep. týkala se jen chystaného vstupu V. Sch. do SA., ne však té skutečnosti, že byl již členem SA., ježto prý vstupem do SA. bylo trestné jednání již provedeno a zákon

ukládá za povinnost, oznámiti jednání spáchané jen pokud jde o zločin podle § 6, č. 2 a 3 zák. na ochr. rep., ne však o dříve již spáchaný zločin přípravy úkladů podle § 2 zák. na ochr. rep. Skutečným vstupem do oddílů SA. a službou v nich nastává vlastní spolčení k úkladům o republiku (v § 2, al. 1 zákona na ochranu republiky) a tím vzniká ono nebezpečí pro stát, kterému má brániti ustanovení § 12, č. 1, odst. 2 téhož zákona.

Chystaným zločinným podnikem ve smyslu tohoto ustanovení zůstává stále ona trestná činnost směřující k úkladům o republiku, totiž k násilnému odtržení území Čsl. republiky, obývaného obyvatelstvem německé národnosti, a přivtělení jeho k Německu, které má býti provedeno vojensky vycvičenými útvary strany NSDAP., zejména údernými oddíly SA. Vstupem do SA. oddílů zesiluje se jejich moc a trvá tudíž stále nebezpečí chystaného zločinného podniku podle § 2 zákona na ochranu republiky. Zločinná činnost trvá dále, není dokončena a je naopak i nadále v onom stadiu, které právě má na mysli § 12, čís. 1 zák. na ochranu republiky. Stížnost proto též zcela bezdůvodně vytýká rozsudku také nejasnost ve smyslu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., postrádajíc v rozsudku přesné vyjádření o tom, co vlastně prý měl obžalovaný oznámiti, když se teprve dodatečně dozvěděl nikoliv o chystaném, nýbrž o spáchaném již zločinu svého syna V.; neuvědomuje si takto, že spolčení k úkladům o republiku ve formě členství v SA. a podrobení se tu vojenskému výcviku právě k těmto účelům úkladným je deliktem stále trvajícím a že při této jeho povaze zůstává nebezpečí chystaného zločinného podniku připravovaného tímto spolčením. Předmětem oznamovací povinnosti obžalovaného byl proto již tento fakt nastalého a trvajícího spolčení, v konkrétním případě tedy členství V. Sch. v SA. — — — —

II. Naproti tomu dlužno přisvědčiti zmateční stížnosti O. Z. i zmateční stížnosti obžalovaného Dra E. Sch., pokud se obracejí proti rozsudkovému výroku, odsuzujícímu oba obžalované pro přečin podle § 17, č. 1, al. 2 zák. na ochr. rep., vytýkající mu právní mylnost (§ 281, č. 9 a) tr. ř.), ježto nalézacím soudem zjištěný skutkový podklad nenaplnuje skutkovou podstatu tohoto trestného činu, a to ani po stránce objektivní ani subjektivní. Obě stížnosti se v těchto konečných svých vývodech shodují a proto nevytýká ani stížnost Dr. E. Sch., třebaže své vývody přizpůsobuje důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., v podstatě formální nedostatek důvodů, nýbrž jejich nepostačitelnost pro výrok o vině po stránce právní a uplatňuje tedy věcně rovněž důvod zmatečnosti § 281, č. 9 a) tr. ř.

S vývody obou stížností v tomto směru nutno v podstatě souhlasiti. Skutková podstata přečinu podle § 17, č. 1, al. 2 zák. na ochr. rep. vyžaduje již po objektivní stránce zjištění takových konkrétních vztahů pachatele ke sdružení, cíle v odst. 1 cit. zák. ust. uvedené sledujícímu, které by se daly podřaditi pod zákonný pojem styků s tímto sdružením, případně pod pojmy účasti na jeho činnosti a jeho podpory. Těmito zákonnými pojmy nehodlá však zákon zachytiti každý prostý fakt styků s takovým sdružením, nýbrž — jak plyne již ze stylisace tohoto zákonného předpisu (slova ... v jejich podvratných snahách jakýmkoliv jiným způsobem podporuje ...), toliko takovou činnost pachatelovu, která má již

objektivně určitý vztah právě k takovému účelu sdružení státu nepřátelského, jenž je namířen proti statkům v odst. 1 uvedeném. Zjišťuje-li proto rozsudek o obžalovaném Dr. E. Sch., že jako říšskoněmecký příslušník měl snahu přestěhovati se do Německa a tam najíti si vhodné zaměstnání, že tohoto cíle snažil se dosáti prostřednictvím svého syna V. u NSDAP., jakožto vládnoucí politické strany v Německu, a že to vlastně bylo důvodem i jeho styků a O. Z., jenž u říšskoněmeckých činitelů, resp. úřadů měl býti pro něho přímluvčím, pak skutečnosti tohoto druhu, byť i takto byly snad navázány styky s příslušníky strany NSDAP. v Německu, nemohou ještě spadat pod trestní sankci § 17, odst. 1, al. 2 zák. na ochr. rep., ježto styky toho druhu vzhledem k uvedenému neobsahují v sobě ničeho, co by nasvědčovalo styku ve vztahu na podvrtné cíle této strany. Styk s orgány zastupitelských úřadů Německa v našem státě, na něž se za uvedeným cílem na popud Z. obžalovaný Dr. E. Sch. obrátil, rovněž nepoukazuje na vztahy uvedeného rázu. Tato zjištěná činnost obžalovaného Dr. E. Sch. nemůže proto již z těchto důvodů spadat pod skutkovou podstatu § 17, odst. 1, al. 2 zák. na ochr. rep.

S téhož právního hlediska nemůže tomuto zákonnému předpisu býti podřaděna ani zjištěná činnost obžalovaného O. Z. jakožto prostředníka, pokud vedena byla týmiž snahami, vlastními i Dr. E. Sch. Jiné závažné skutečnosti však, které by umožňovaly závěr o existenci ještě dalších styků tohoto obžalovaného s činiteli strany NSDAP. v Německu nad rámec uvedené již pouhé přímluvy za Dr. E. Sch. jdoucích, a z nichž by se pak dalo usouditi, že obžalovaný byl veden i jinými snahami, a to takovými, z nichž by se podávala i podvrtná povaha těchto jeho styků ve smyslu § 17, odst. 1, al. 2 zák. na ochranu rep., rozsudek nezjišťuje. Takové skutečnosti nebyly však ani v obžalobě nijak zdůrazněny a nevyšly — jak ze spisu zjevně — najevo ani průvodním řízením, když rozsudek jinak všechen tímto nahromaděný skutkový materiál uvádí způsobem vyčerpávajícím.

Podle toho je závěr, jímž došel nalézací soud k přesvědčení o vině stěžovatelově a důsledkem toho i rozsudkový výrok, že »obžalovaný O. Z. se dostal do styku s činiteli státu nepřátelskými, strany NSDAP., a ji a její přívržence v podvrtných snahách, které mu byly známy, podporoval a jejich činnosti se účastnil«, již s hlediska objektivní stránky přečinu podle § 17, č. 1, al. 2 zák. na ochr. rep. právně pochyben.

Čís. 5432.

Přes to, že družka života je některými zákony v určitých směrech postavena na roveň manželce, jde o falešnou opověď po rozumu § 320 e) tr. zák., udal-li svobodný pachatel v knize cizinců (v lístku opovědním), že je ženat, a svoji družku v něm označil za svoji manželku.

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 320 e) tr. zák. se nevyhledává, aby pachatel způsobil státu skutečnou újmu na jeho právu na veřejný dohled; stačí, mohl-li býti veřejný dohled jeho jednáním uveden v omyl.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1935, Zm I 895/35.)